

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

Наукові записки РДГУ

Випуск 25

Рівне
Видавець О. Зень
2014

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 25. – Рівне: О. Зень, 2014. – 313 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Постоловський Руслан, кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук (м. Рівне).

Заступник головного редактора:

Шелюк Людмила, кандидат історичних наук, професор (м. Рівне).

Відповідальний редактор:

Шеретюк Валерій, кандидат історичних наук, доцент (м. Рівне).

Члени редколегії:

Жилюк Сергій, доктор історичних наук, професор (м. Острог).

Киридон Алла, доктор історичних наук, професор (м. Київ).

Степанков Валерій, доктор історичних наук, професор (м. Кам'янець-Подільський).

Стоколос Надія, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Троян Сергій, доктор історичних наук, професор (м. Київ).

Фісанов Володимир, доктор історичних наук, професор (м. Чернівці).

Чухліб Тарас, доктор історичних наук (м. Київ).

Швецова-Водка Галина, доктор історичних наук, професор (м. Рівне).

Шугаєва Людмила, доктор філософських наук, професор (м. Рівне).

*Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія КВ № 15857-4329Р від 12 жовтня 2009 р.*

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники.

Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Друкується за рішенням Вченої Ради Рівненського державного гуманітарного університету, протокол № 4 від 28 листопада 2014 р.

Згідно постанови президії ВАК України часопис «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» визнано фаховим виданням у галузі історичних наук (постанова від 17 квітня 2010 р.)

Адреса редакції: 33027, м. Рівне, вул. Остафова 31,
історико-соціологічний факультет РДГУ.
тел. 0-362-22-59-01
isfconf@mail.ru

33. Lagrange H. Emeutes, rénovation urbaine et aliénation politique / H. Lagrange // Notes et documents. – 2007. – № 5. – P. 1–25.
34. Lemerrier E. L'association "Ni putes, ni soumises": une inflation politico-médiatique démythifiée par le terrain / E. Lemerrier // L'Année du Maghreb. – 2005–2006. – № 2. – P. 499–508.
35. Lmadani F.-A.-B. Migrations féminines marocaines. Pour un regard genré [En ligne] / F.-A.-B. Lmadani. – URL : codesria.org/IMG/pdf/Fatima_Ait_Ben_Lmadani.pdf // 5.03.11.
36. Marlière E. Le sentiment d'injustice chez les jeunes d'une cité HLM [En ligne] / E. Marlière // Sociétés et jeunesses en difficultés. – 2006. – № 2. – URL : http://sejed.revues.org/index208.html // 26.11.09.
37. Mauger G. L'émeute de novembre 2005: une révolte protopolitique / Gérard Mauger. – Clamecy : Éditions du croquant, 2006. – 160 p.
38. Noël O. Intermédiaires sociaux et entreprises: des coproducteurs de discrimination? / O. Noël // Hommes et Migrations. – 1999. – № 1219. – P. 5–12.
39. Noiriél G. Immigration, antisémitisme et racisme en France (XIX-XX siècle): Discours publics, humiliations privées / Gérard Noiriél. – Paris : Librairie Arthème Fayard, 2007. – 720 p.
40. Pierret R. Les enfants de harkis, entre triple appartenance et double reget / R. Pierret // Hommes&Migrations. – 2008. – № 1276. – P. 88–101.
41. Pinçonat C. Mémoires de l'immigration, vers une logique de déplacement des frontières [En ligne] / C. Pinçonat // Annis: Revue de civilisation contemporaine Europe/Amériques. – 2007. – № 7. – URL : http://annis.revues.org/798 // 26.12.11.
42. Rabzani M. Discrimination ethnique à l'embauche des jeunes: une analyse psychosociale / M. Rabzani // Revue européenne de migrations internationales. – 2000. – Vol. 16. – № 3. – P. 29–52.
43. Roy O. L'islam de France / O. Roy // Confluences Méditerranée. – 2006. – № 37. – P. 49–55.
44. Sfeir A. Le Conseil français du culte musulman à l'épreuve du temps / A. Sfeir, J. Coste // Hommes&Migrations. – 2006. – № 1259. – P. 44–54.
45. Stora B. La mémoire coloniale de l'Algérie: quand le passé traîne le présent / B. Stora // Les étrangers en France et l'héritage colonial. Processus historiques et identitaires; sous la dir. de H. Saïdi; préf. de Cl. Liauzu. – Paris : L'Harmattan, 2007. – P. 157–163.
46. Tebbakh S. Muslims in the EU – Cities Report: France / Sonya Tebbakh. – Budapest : Open Society Institute, 2007. – 100 p.
47. Venel N. Musulmanes françaises. Des pratiquantes voilées à l'université / Nancy Venel. – Paris : L'Harmattan, 1999. – 142 p.
48. Voisin A. Logement et discrimination. Effets de la discrimination liée aux origines, analysée à travers le parcours logements de personnes issues de l'immigration maghrébine / Agnès Voisin. – Lyon : Collège coopératif Rhône-Alpes, 2005. – 194 p.
49. Withol de Wenden C. La bourgeoisie. Les trois âges de la vie associative issue de l'immigration / C. Withol de Wenden, R. Leveau. – Paris : CNRS Éditions, 2001. – 190 p.
50. Withol de Wenden C. L'immigration en Europe / Catherine Withol de Wenden. – Paris : La documentation Française, 1999. – 168 p.
51. Withol de Wenden C. L'islam dans l'armée [En ligne] / C. Withol de Wenden // Cahiers de la Méditerranée. – 2008. – № 76. – URL : http://cdml.revues.org/undex4296.html // 29.09.09.
52. Zeghal M. La Constitution du Conseil Français du Culte Musulman: reconnaissance politique d'un islam français? [En ligne] / M. Zeghal // Archives de sciences sociales des religions. – № 129. – 2005. – URL : http://assr.revues.org // 29.09.09.

УДК 930.1(437.6)

I. Мартинчук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

В статті аналізується джерельна база проблеми європейської інтеграції Словаччини.

Ключові слова: джерела, Словаччина, європейська інтеграція.

The article analyzes the source base issues of European integration of the Slovak Republic.

Keywords: sources, Slovak Republic, European integration.

Актуальність проблеми дослідження. Позитивні наслідки інтеграційних процесів в сусідній державі – Словаччині – викликають інтерес до трансформаційних змін словачького суспільства, особливостей перебігу інтеграції. Наразі існує значна кількість фахової літератури, написаної істориками, оглядачами міжнародних відносин, політологами, але найбільш достовірними залишаються джерела інформації. Саме необхідність аналізу першоджерел проблеми інтеграції словачького суспільства в об'єднану Європу обумовлює актуальність цього дослідження.

Об'єктом статті є комплекс джерел, які розкривають перебіг європейської інтеграції Словаччини.

Метою цієї статті є охарактеризувати комплекс документів та матеріалів, присвячених євроінтеграційній трансформації словачького суспільства.

Завдання роботи – визначити групи джерел з обраної проблеми, проаналізувати об'єктивність та достовірність подання в них інформації.

Основні методи, на основі яких проводилося дослідження, є порівняльно-аналітичний та аналітичний і синтетичної критики джерел.

Виклад матеріалу. Джерельна база проблеми інтеграції Словаччини (СР) умовно поділяється за наступними критеріями: 1) за способом відтворення: опубліковані та неопубліковані матеріали; 2) за видами: документи, преса, мемуари; 3) за походженням: офіційні документи органів влади, особистого характеру.

Основною групою джерел можна визначити неопубліковані матеріали Галузевого державного архіву Міністерства закордонних справ України (ГДА МЗС). Наявні матеріали стосуються як внутрішньополітичного розвитку Словаччини, так і її зовнішньої політики у період вступу до Європейського Союзу та НАТО.

Комплектація архівних фондів МЗС України відбувається за хронологічним принципом і відповідно до тих відділів та управлінь, що передають документи на зберігання в архів, тому досить часто необхідна інформація визначеної проблеми знаходиться в різних справах.

Найбільш інформативним можна визначити комплекс справ під назвою «Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України». Огляди словачької, американської, європейської та російської преси розкривають проблеми внутрішньої політики СР, реакцію суспільства на дії словачьких політиків, крім того, містять оцінку внутрішньодержавних подій Словаччини за кордоном [5, 6, 11, 17, 26].

Справи, що розкривають основні внутрішньополітичні події в СР, передані в Галузевий державний архів Третім територіальним управлінням, до якого відноситься Словаччина. В основному це інформація Посольства України в СР про передвиборчу ситуацію, про перебіг та результати президентських та парламентських виборів, про склад уряду та біографічні дані його членів [5, 7, 10, 15, 16, 20, 22, 29-38].

Міжнародно-правові акти в архівних фондах МЗС України зберігаються у вигляді своєрідних пакетів документальних матеріалів різної міжнародно-правової і дипломатичної ваги – щоб дати цілісну картину укладення кожного конкретного документа і набуття ним чинності. Інтерес викликають, міжнародні угоди і договори, що зацікавили українську дипломатію і в яких Словаччина брала участь безпосередньо. Крім того, для розкриття основних напрямів зовнішньої політики СР можна використати й інші матеріали. Зокрема, це повідомлення Посольства України в СР, яке відстежує всі головні зовнішньополітичні акти. Інформація посольства подається у формі повідомлень, довідок, записок, звітів та ін. [5, 9, 13, 14, 16]. Цінними джерелами є інформаційні повідомлення дипломатичних представництв України в інших республіках [2-4, 26, 28, 29, 35], їхня тематика досить різноманітна і стосується процесу вступу Словаччини в ЄС, сприйняття європейською громадськістю процесів інтеграції та розширення ЄС [16, 21, 27].

Наступний тематичний блок – це матеріали щодо розширення НАТО на Схід. Ці відомості містяться у справах, переданих на зберігання Управлінням євроатлантичної інтеграції. Матеріали ГДА МЗС висвітлюють проведення міжнародних семінарів та конференцій з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та участь у них словачьких представників [2, 15, 16, 19, 22, 27, 38].

Під час імплементації європейського законодавства Словаччина стикнулася з проблемою захисту національних меншин, яка відбилася на двосторонніх відносинах Словаччини із сусідніми державами, зокрема Угорщиною. Архів МЗС містить комплекс документів, що розкривають перебіг вирішення проблеми угорської національної меншини, з метою визначення наслідків

її впливу на інтеграційний курс СР [9, 30]. А також було досліджено комплекс документів, що стосуються словацько-російських відносин [9, 16].

Доступ до словацьких архівних фондів, на жаль, закритий. У СР на початку 2002 р. схвалено спеціальний закон про діяльність архівів, яким обмежується доступ до сучасних архівних фондів – документи можуть бути відкриті для вивчення й оприлюднені лише після закінчення 30-річного терміну їх архівного зберігання. Тобто документальну базу перебігу внутрішньодержавних подій в СР 90-х років ХХ ст. вчені в архівах Словаччини зможуть дослідити лише після 2020 рр. Тому для вивчення внутрішньополітичних процесів у СР в 1993–2004 рр. першочергове значення мають неопубліковані документи з архівів України.

Ще одним джерелом зазначеної проблеми стали опубліковані документи, які варто умовно розділити на дві основні групи. Перша – ті, що стосуються внутрішньополітичного розвитку СР у досліджуваній період. Друга – основні документи з питань зовнішньої політики держави та становлення і розвитку відносин з євроатлантичними структурами та окремими країнами.

Насамперед слід згадати двотомне словацьке видання «Документи словацької національної ідентичності та державності». У роботі було використано матеріали другої книги цього видання про рух Словаччини до незалежності в 1990–1993 рр. [49]. Основоположним джерелом інформації про державний устрій СР є Конституція СР в українському перекладі [42].

Джерелами інформації про внутрішньополітичний розвиток Словаччини також слугують постанови Конституційного Суду СР, проекти Національної Ради СР та звіти про стан розвитку СР президентів держави, програми роботи урядів [56, 46, 64, 91, 92, 66, 82, 83; 57, 67, 71–74], що яскраво демонструють особливості перебігу трансформаційних перетворень у державі, наслідки реформ та ін.

Інформацію про зовнішньополітичну діяльність Словацької держави в першій половині 1990-х років можна почерпнути з добірки матеріалів «Зовнішня політика СР» [44]. У виданні документи міжнародної правової бази згруповано відповідно до регіональної і євроатлантичної політики СР, також містяться коментарі до більшості з них.

Наступною групою документів, цікавих для дослідження проблеми, є окремі документи з різних питань зовнішньої політики СР, зокрема такі, що стосуються її вступу в ЄС, – Меморандум уряду до заяви про членство в ЄС від 1995 р. [55], Національна програма прийняття правової бази ЄС [58], чергові звіти про готовність вступу СР до ЄС [68, 69, 70]; крім того, тексти резолюції Європарламенту та демаршів ЄС до уряду СР [87, 88], а також документи, що характеризують вступ СР до НАТО, – Оборонна стратегія СР та Стратегія безпеки СР від 2001 р. [46, 64], Національна програма підготовки СР до членства в НАТО [45, 57, 77, 78, 89] та ін.

Загальні плани ведення зовнішньої політики СР та звіти про їх виконання [79, 80] дають узагальнюючу інформацію. Доступ до цих документів в основному забезпечується мережею Інтернет, зокрема до правових актів, що були видані з 1999 р. Це пояснюється тим, що СР у 1998 р. почала активно реалізовувати програму модернізації інформаційних мереж, як необхідну умову вступу в євроатлантичні структури.

Як джерела з вивчення процесу трансформаційних перетворень у Словацькій Республіці можна використати інформаційні повідомлення української та словацької преси. Необхідно зазначити, що використання матеріалів преси потребує критичного підходу, оскільки досить часто вони виражали точку зору тих політичних сил, які їх підтримували.

У 1990-ті рр. і в Україні, і в Словаччині з'явилася чимало нових друкованих засобів інформації – різноманітних за спрямованістю та партійною належністю; існуючі ще з минулого соціалістичного періоду видання стали більш об'єктивними у висвітленні подій. Офіційними друкованими виданнями органів влади в Україні стали «Урядовий кур'єр» та «Голос України». Матеріали про внутрішньополітичне життя у Словацькій Республіці та її зовнішню політику, що друкувалися в цих газетах, носять офіційний характер і здебільшого констатують факти без коментарів.

Для ЗМІ Словаччини цього періоду характерна відсутність центральних видань такого характеру. Діяльність словацького уряду, що не мав свого друкованого органу, висвітлювали центральні газети тих партій, які входили до його складу. В період правління урядів прем'єра В. Мечіара майже офіційною стала партійна газета «Slovenská republika», що виходила до 1999 р. Найбільш інформативною була газета «Sme», що містила матеріали не лише про факти і події, але досить часто подавала до них коментарі відомих словацьких та зарубіжних політологів, науковців. Ще одна щоденна словацька газета «Národná obroda» почала виходити як «незалежна газета» з 1990 р. У 1996 р., у зв'язку зі зміною власника, змінилася її концепція з «незалежної газети» на «газету про господарство і суспільство». Після цього матеріали, що друкувалися в деннику, рідко висвітлювали болючі питання суспільно-політичного розвитку країни; газета втратила популярність, і в 2005 р. вийшов її останній номер. Слід згадати також матеріали газети «Pravda». Під час опрацювання цих періодичних видань слід враховувати їх належність до урядових кіл або до опозиції в конкретні роки. Потрібно зазначити, що, як правило, опозиційна преса більш критично оцінювала процес демократичної трансформації в державі, вказувала на невідповідність між декларованими цілями і реальними кроками уряду. Особливо це стосується періоду перебування при владі В. Мечіара.

З середини 1990-х рр. на ринку ЗМІ Словаччини змінилася ситуація, з'явилися зарубіжні – німецькі та австрійські – концерни, які швидко купили контрольні пакети акцій газет та журналів. Наприкінці ХХ ст. більшість словацької преси, як центральної, так і регіональної, перебувала в руках іноземних видавців. Змінився характер друкованих матеріалів, зменшилася кількість внутрішньополітичної і міжнародної інформації аналітичного характеру у щоденних газетах.

На особливу увагу заслуговують матеріали господарського тижневика «Trend», що регулярно публікував огляди з ключових проблем економічного співробітництва СР з країнами Вишеградської четвірки, ЄС, Росією та Україною. Подібні публікації можна знайти й на сторінках щотижневого економічного журналу «Profit». Не можна оминати увагою й найбільш популярний у країні громадський журнал-тижневик «Plus 7 dní», що досить гостро подавав інформацію про внутрішньополітичний розвиток СР. Надзвичайно важливе значення для вивчення обраної проблеми мають матеріали політико-аналітичного видання «Medzinárodní otázku», що звертаються до актуальних питань інтеграції СР до ЄС, НАТО, двосторонніх відносин із Росією, Україною, країнами Європи та США. Інформацію про перебіг реформ у Збройних силах Словаччини, підготовку до вступу в НАТО містить видання «Obrana».

Фактичний матеріал про результати виборів, що проводилися у країні в досліджуваній період, міститься у статистичних виданнях СР. Опрацюванню підлягають офіційні статистичні дані щодо результатів виборів до Словацької Національної Ради у 1992 р., до Національної Ради СР у 1994 р., 1998 р. та 2002 р. [47; 94, 95, 99–102], а також результати референдуму про вступ до ЄС [76]. Про соціально-економічний розвиток СР інформацію подають Статистичні щорічники [85, 86]. З них можна почерпнути дані про обсяги та динаміку торговельних відносин Словаччини з окремими країнами. Ця інформація потрібна насамперед для відтворення картини економічного розвитку СР та взаємозв'язку між економічною необхідністю та зовнішньою політикою; особливо це стосується відносин із Росією.

З метою належного осмислення характеру та змісту подій, зумовлених зокрема процесами інтеграції, мотивів та вчинків окремих дійових осіб, а також найбільш адекватного відтворення атмосфери часу, слід залучити до дослідження мемуари державних діячів і політиків Словаччини. Це джерело інформації є чи не найбільш суб'єктивним, а тому потребує ретельного аналізу та співставлення з іншими матеріалами, оскільки автори, можливо й не свідомо, все-таки намагалися дещо прикрасити свою діяльність. Серед мемуарів особливо цінними є спогади безпосередніх дійових осіб, котрі формували політику СР – президента СР Р. Шустера, а також глави уряду М. Дзурінди [50, 43].

Висновки. Джерельна база проблеми інтеграції Словацької Республіки є досить широкою та репрезентативною. Вона складається з опублікованих та неопублікованих архівних матеріалів, зокрема Галузевого державного архіву МЗС України, матеріалів преси, як української так і словацької, мемуарів словацьких державних діячів, збірників офіційних документів державних органів влади СР, статистичних збірників, які можуть стати основою для підготовки низки наукових праць.

Джерела та література

1. Галузей державний архів Міністерства закордонних справ (ГДА МЗС) України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 6983. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.4. 03.08–28.10.1993 р., 224 арк.
2. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 6984. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.5. 02.11–31.12.1993 р., 179 арк.

3. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7004. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. 05.01–26.11.1993 р., 110 арк.
4. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7033. Довідка по країнах. Т.3. 11.09–23.11.1993 р., 249 арк.
5. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7320. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.1. 03.01–21.04.1994 р., 156 арк.
6. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7322. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.3. 25.08–01.10.1994 р., 189 арк.
7. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7356. Довідки по країнах. Т.1. 02.01–28.04.1994 р., 115 арк.
8. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7357. Довідки по країнах. Т.2. 11.05–23.08.1994 р., 185 арк.
9. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7358. Довідки по країнах. Т.3. 26.08–29.09.1994 р., 128 арк.
10. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7359. Довідки по країнах. Т.4. 07.10–31.10.1994 р., 153 арк.
11. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7777. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.2. 13.04–29.06.1995 р., 172 арк.
12. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7819. Довідки по країнах. Біографічні довідки. Т.1. 14.01–4.03.1995 р., 221 арк.
13. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7822. Довідки по країнах. Біографічні довідки. Т.4. 03.07–20.09.1995 р., 159 арк.
14. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 7823. Довідки по країнах. Біографічні довідки. Т.5. 26.09–29.12.1995 р., 209 арк.
15. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 8036. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. 16.01–26.08.1995 р., 168 арк.
16. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 8721. Співробітництво з НАТО. Інформаційно-аналітичні довідки з тематики НАТО. 08.01–27.03.1997 р., 138 арк.
17. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 8881. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.2. 22.05–22.12.1997 р., 236 арк.
18. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 9580. Політичні питання. Т.3. 16.09–26.10.1998 р., 153 арк.
19. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 9666. Загальноєвропейський процес. Заходи із включення до нього України. Взаємовідносини з Євросоюзом. 14.01–24.12.1998 р., 178 арк.
20. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 9935. Політичні питання (загальне). Т.1. 10.01–07.09.1999 р., 206 арк.
21. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 9936. Загальноєвропейський процес. 23.04.1999–11.01.2000 р., 116 арк.
22. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 9947. Довідки з політичних питань (загальне). Т.3. 03.09–27.12.1999 р., 61 арк.
23. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 10036. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.1. 19.01–20.07.1999 р., 235 арк.
24. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 10037. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані з посольств, постійних представництв, генеральних консульств України. Т.2. 27.07–28.12.1999 р., 232 арк.
25. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 10181. Політичні питання. Т.1. 15.01–05.05.1999 р., 182 арк.
26. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 10392. Огляди преси та інші інформаційні матеріали, отримані від закордонних установ України. 04.01–27.12.2000 р., 204 арк.
27. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 10393. Загальноєвропейський процес (загальне). Т.1. 21.01–15.12.2000 р., 248 арк.
28. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 11124. Загальноєвропейський процес. Відносини з Євросоюзом (Розширення ЄС, його наслідки для України). Т.9. 02.01–27.04.2001 р., 126 арк.
29. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 11125. Загальноєвропейський процес. Відносини з Євросоюзом (Розширення ЄС, його наслідки для України). Т.10. 04.05–28.12.2001 р., 135 арк.
30. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12586. Політичні питання (загальне). Т.3. 15.02–29.03.2002 р., 198 арк.
31. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12589. Політичні питання (загальне). Т.6. 22.04–17.05.2002 р., арк. 1-198.
32. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12590. Політичні питання (загальне). Т.7. 17.05–21.06.2002 р., 197 арк.
33. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12591. Політичні питання (загальне). Т.8. 25.06–31.07.2002 р., 200 арк.
34. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12592. Політичні питання (загальне). Т.9. 25.07–16.09.2002 р., 200 арк.
35. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12593. Політичні питання (загальне). Т.10. 16.09–08.10.2002 р., 195 арк.
36. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12594. Політичні питання (загальне). Т.11. 08.10–06.11.2002 р., 193 арк.
37. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12595. Політичні питання (загальне). Т.12. 06.11–25.11.2002 р., 200 арк.
38. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12596. Політичні питання (загальне). Т.13. 25.11–28.12.2002 р., 190 арк.
39. ГДА МЗС України. – Ф. 1. Основний фонд. – Оп. 5. – Спр. 12690. Довідки по країнах (за схемою). Т.2. 29.03–26.11.2002 р., 29 арк.
40. Договор о ЕС. ЕС: прошлое, настоящее, будущее. Документы ЕС в 2 т. – М.: Право, 1994. – Т.1. – 380 с.; Т.2. – 440 с.
41. Договоры об учреждении Европейских Сообществ: документы Европейского Союза]. Т.1. – М., 1994. – 423 с.
42. Конституція Словацької республіки (1 вересня 1992) // Конституції нових держав Європи та Азії. – К.: Українська правнича фундація, Право, 1996. – С.445-484. – 817 с.
43. Шустер Р. Ультиматум: спогади президента СР / Р.Шустер. – К: Основні цінності, 2003. – 480 с.
44. Agenda 2000. – Bratislava: Delegation Európskej komisie v SR, 1997 // <http://www.mzv.sk>
45. Aktualizovaný ročný národný program PŘENÁME 2003. – Bratislava: MO SR, 2003 // <http://www.mosr.sk>
46. Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky. Uznesenie NR SR č.1312, 27.4.2001. – Bratislava: NR SR, 2001 // <http://www.zbierka.sk>
47. Databáza výsledkov hlasovania vo voľbách do NR SR 20.-21.septembra 2002 podľa volebných okrskov. – Bratislava: Štatistický úrad SR, 2002 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=4490>
48. Dokumenty k zahraničnej politike Slovenskej republiky, 1/1993. – Bratislava: MZV SR, 1993. – 120 s.
49. Dokumenty slovenskej národnej identity a štátnosti. II. – Bratislava: Národné literárne centrum, Dom slovenskej literatury, 1998. – 599 s.
50. Dzurinda M. Kde je vöľa, tam je cesta. Mój maraton / M.Dzurinda. – Bratislava.: L.C.A., 2002. – 112 s.
51. Informácia o priebehu a výsledkoch prístupových rokovaní na summite Európskej rady v Kodani 12.-13. decembra 2002. – Bratislava: Vláda SR, 2003. // <http://www.government.gov.sk>
52. Jesenné ministerské zasadnutie severoatlantickej rady a euróatlantickej rady NATO v roku 2000: Zborník dokumentov. – Bratislava: MO SR, 2001. – 194 s.
53. Konceptia účasti Armády SR na mierových operáciách. – Bratislava: MO SR, 2001. // <http://www.mosr.sk>
54. List štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí SR J.Sestákovi Európskej komisii. – Brusel: Európska komisia, 1997. – 23.decembra.
55. Memorandum vlády k žiadosti SR o členstvo v EÚ // Trend. – 1995. – 12.júla. – s.II.
56. Nález Ústavného súdu SR v kauze Gaulieder // Národná obroda, tematická príloha Dokument. – 1997. – 22. októbra. – s.11-12.; 29. októbra. – s.14.
57. Národný program prípravy SR na členstvo v NATO (NR PŘENÁME). – Bratislava: Vláda SR, 1999.
58. Národný program pre prijatie acquis communautaire v SR. – Bratislava: vláda SR, 1998. – február.
59. Návrh Konceptie bezpečnostného systému SR. – Bratislava: MZV SR, 2003.
60. Návrh pozície SR k hlavným otázkam prerokovávaným Konventom o budúcnosti Európy. – Bratislava: Vláda SR, 2003. // <http://www.government.gov.sk>
61. Novoročný prejav prezidenta Slovenskej republiky 1.januára 2000 // Národná obroda. – 3.01.2000. – // <http://www.schuster.prezident.sk/?337>
62. Novoročný prejav prezidenta Slovenskej republiky 1.januára 2002 // SITA. – 2002. – 1.januára. // <http://www.schuster.prezident.sk/?337>
63. Novoročný prejav prezidenta Slovenskej republiky 1.januára 2003 // SITA. – 2003. – 1.januára. // <http://www.schuster.prezident.sk/?337>
64. Obranná stratégia Slovenskej republiky. Uznesenie NR SR č.1424, 25.5.2001. – Bratislava: NR SR, 2001.
65. Partnerstvo pre vstup. – Brusel: Európska komisia, 1997.
66. Prejav prezidenta Slovenskej republiky v parlamente // SITA. – 2002. – 28.júna. // <http://www.schuster.prezident.sk/?337>
67. Priority zahraničnej politiky Slovenskej republiky na obdobie rokov 2000-2003. Strednodobá koncepcia. – Bratislava: Vláda SR, 2000.
68. Pravidelná správa EK za rok 2002 a Strategický dokument Európskej komisii k rozširovaniu. Press Release k tlačovej konferencii MZV SR z 8.10.2002 // <http://www.government.gov.sk>
69. Pravidelná správa o pripravenosti Slovenskej republiky k vstupu do EÚ za rok 1999. – Bratislava: MZV SR, 2000. – 13.októbra. <http://www.mzv.sk>
70. Pravidelná správa o pripravenosti Slovenskej republiky k vstupu do EÚ za rok 2000. – Bratislava: MZV SR, 2000. // <http://www.mzv.sk>
71. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. Úvod, 1.Zahraničné vzťahy // Pravda. – 1995. – 16. januára. – s.8.
72. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. – Bratislava: Úrad vlády SR, 1998 // <http://www.government.gov.sk>
73. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky. – Bratislava: Úrad vlády SR, 2002. // <http://www.government.gov.sk>
74. Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2003-2008. – Bratislava: MO SR, 2003. // <http://www.mod.gov.sk/temy/progplan/index.asp>
75. Rámcový dohovor Rady Európy o ochrane národnostných menšín. // Pravda. – 1995. – 5. mája. – s.18-19.
76. Referendum o vstupe SR do EÚ 2003 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=72>
77. RNP PŘENÁME 2003. – Bratislava: MO SR, 2002. – september // <http://www.mosr.sk>
78. RNP PŘENÁME 2004. – Bratislava: MO SR, 2003. – september // <http://www.mosr.sk>
79. Správa o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky za rok 1996. – Bratislava, Materiál na rokovanie NR SR, marec 1997 // <http://www.government.gov.sk>

80. Správa o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky za rok 1999 a zameranie zahraničnej politiky SR na rok 2000. – Bratislava: MZV SR, 2000 // <http://www.government.gov.sk>
81. Správa o prípravosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii za obdobie september 1999 – jún 2000. – Bratislava: MZV SR, 2000.- jún // <http://www.government.gov.sk>
82. Správa o stave Slovenskej republiky, ktorú v Narodnej rade SR prednesol M.Kováč // Sme. – 1996. – 11. decembra. – s.9-10. // <http://www.prezident.sk/?634>
83. Správa prezidenta o aktuálnych politických otázkach // Euroreport. – 1999. – december // <http://www.prezident.sk>
84. Stanoviská SR na Medzivládnej konferencii Európskej únii v rokoch 2003–2004. – Bratislava: Vláda SR, 2003. // <http://www.government.gov.sk>
85. Štatistická ročenka SR 1996. – Bratislava: Veda, 1996 – 681 s.
86. Štatistická ročenka SR 2001. – Bratislava: Veda, 2001 – 655 s.
87. Text rezolúcie Európskeho parlamentu // Sme. – 1996. – 14. decembra. – S.4.
88. Texty demaršov EÚ a USA vláde SR // Pravda. – 1995. – 9. novembra. – S.5.
89. The Membership Action Plan (MAP). – Brusel: NATO, 1999. // <http://www.nato.int/docu/pr/1999/p99-066e.htm>
90. Ozbromený síly SR – model 2010. – Bratislava: MO SR, 2001. // <http://www.mosr.sk/index.php?page=8>
91. Uznesenie NR SR č. 726 zo 16. februára 2000 k zameraniu a základným úlohám NR SR v príprave na rokovanie o vstupe do EÚ. – Bratislava: NR SR, 2000 // <http://www.zbierka.sk>
92. Uznesenie vlády SR č. 138/2003 zo dňa 26.2.2003. // <http://www.rokovania.sk/appl/material>
93. Vojenská stratégia Slovenskej republiky. Uznesenie NR SR č. 1697, 25.10.2001. – Bratislava: NR SR, 2001 // <http://www.zbierka.sk>
94. Voľby do NR SR konané 30.9 a 1.10.1994. Výsledky hlasovania podľa obcí. – Bratislava: Štatistický úrad SR, 1994 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=4490>
95. Voľby do SNR. Výsledky hlasovania podľa obcí. Diel I, II. – Bratislava: Slovenský štatistický úrad, 1992 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=4490>
96. Všeobecná pozícia Slovenskej republiky k rokovaniu o vstupe do Európskej únie // <http://www.sekretary.gov>
97. Vyjadrenia ministerky zahraničných vecí USA M. Albrightovej. Úrad hovorca MZV USA // <http://secretary.state.gov/statements/1999>
98. Vyhlásenie prezidenta SR k 7. výročiu Nežnej revolúcie // <http://www.prezident.sk>
99. Výsledky hlasovania vo voľbách do NR SR 25.-26. septembra 1998. // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=4490>
100. Výsledky hlasovania vo voľbách prezidenta SR v roku 1999. – Bratislava: Slovenský štatistický úrad, 1999 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=67>
101. Výsledky hlasovania vo voľbách prezidenta SR v roku 2004. – Bratislava: Slovenský štatistický úrad, 1999 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=67>
102. Referendum o vstupe SR do EÚ 2003 // <http://www.portal.statistics.sk/showdok.do?docid=72>
103. Vystúpenie prezidenta SR v Národnej rade SR 25.5.2001. // <http://www.prezident.sk/?337>
104. Zahraničná politika SR. – Bratislava: Ark, 1998. – 255 s.

УДК 930.1:32(477+470+571+73) «2009/2012»

Н. Корнієнко

УКРАЇНЬСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО ВПЛИВ «РОСІЙСЬКОГО ФАКТОРУ» НА ПОЛІТИКУ США ЩОДО УКРАЇНИ У 2009-2012 РР.

У статті охарактеризовано доробок українських науковців щодо аналізу впливу політики «перезавантаження» відносно з Росією на американсько-українські взаємини. Визначено, що переважна більшість вітчизняних дослідників вважає «російський фактор» одним з найбільш вагомих за своїм впливом на формування та реалізацію політики США щодо України у 2009-2012 рр.

Ключові слова: США, РФ, Україна, політика «перезавантаження», пострадянський простір, українська історіографія.

The paper analyzes the achievements of Ukrainian scientists in the field of the analysis of the impact of American "reset" policy toward Russia on the US-Ukrainian relations. It has been summarized that the majority of Ukrainian researchers considered the "Russian factor" as the most influential on the formation and realization of the United States policy towards Ukraine in 2009-2012.

Keywords: USA, Russia, Ukraine, the "reset" policy, the post-Soviet space, Ukrainian historiography.

Підтримка демократії – одна з головних складових зовнішньої політики США. Американською стороною значна увага приділяється країнам, які здійснюють транзит до демократії. Серед них – особливе значення мають країни пострадянського простору, бо їх перехід до демократії є своєрідним підтвердженням перемоги США у Холодній війні.

Політика США щодо незалежної України реалізується саме у такому контексті. На її формування впливає низка факторів: внутрішня та зовнішня ситуація в самих США та в Україні, міжнародна ситуація, взаємини та співробітництво з іншими державами. Одним з визначальних факторів американсько-українських взаємин залишається російський, який став особливо помітним з 2000-х рр.

У даній статті здійснено спробу узагальнити основні проблеми, які виокремлювалися у вітчизняній історичній та політологічній науці стосовно впливу «російського фактору» на політику США щодо України. Для аналізу був обраний період першого терміну президентства Б. Обами, а саме 2009-2012 рр. Цей період варто розглядати окремо, тому що саме з 2009 р. почала реалізовуватися Б. Обамою нова зовнішня політика «перезавантаження» відносно з Росією, яка мала істотний вплив на політику США щодо України. Зміни у відносинах США з Росією та ознаки недостатньої успішності задекларованого «перезавантаження» стали помітними з поверненням на посаду президента Росії В. Путіна у 2012 р., тому наступний період потребує окремого дослідження.

Американська політика «перезавантаження» одразу привернула увагу українських дослідників-міжнародників, політологів, істориків. Перші думки були висвітлені у періодичній пресі в якості інтерв'ю експертів або окремих статей, а в подальшому набули ґрунтовного аналізу у низці наукових публікацій у фахових періодичних виданнях та колективних монографіях.

Можна виділити наступні основні проблеми, в контексті яких вітчизняними дослідниками обговорювався «російський фактор» та його вплив на політику США щодо України: (1) власне оцінка політики перезавантаження; (2) аналіз російських оцінок американської стратегії (концепції) перезавантаження; (3) характеристика політики США на пострадянському просторі у 2009-2012; (4) місце України серед зовнішньополітичних інтересів США в означений період.

Отже, у першу чергу українські дослідники намагалися інтерпретувати саму концепцію «перезавантаження» та спроби змінити зовнішньополітичний курс США. Так, привернула увагу висловлена у квітні 2009 р. президентом Б. Обамою у Страсбурзі (Франція) теза про те, що Америка готова до змін заради спільного вирішення загальних проблем, а також його акцентування на тому, що Америка не може змінюватися самотужки. На думку українського дослідника І. Тімкіна це свідчило про те, що Б. Обама на початку свого президентства задекларував новий зовнішньополітичний курс та продемонстрував готовність США відмовитися від дій в односторонньому порядку. На відміну від свого попередника – Дж.Буша-молодшого – новий президент проголошував, що має намір віддавати перевагу конструктивній взаємодії з партнерами [15].

Старший науковий співробітник Інституту економічних досліджень та політичних консультацій К. Шинкарук відмічала той факт, що для США ця політика означала не стільки перегляд міжнародних правил гри, скільки їх коригування у процесі адаптації до змін у міжнародному середовищі [16]. Авторка характеризувала політику «перезавантаження» як таку, в якій Росія прагнула вибудувати відносини із країнами світу, виходячи з власних пріоритетів, а США намагалися втримати й посилити свій вплив у найважливіших регіонах [16].

З цим погоджуються і інші українські дослідники. Так, М. Дорошко, доктор історичних наук, вказував на те що за «перезавантаженням» відносно з Росією стоїть тверезий і прагматичний розрахунок нової американської адміністрації, для якої міцні відносини з Росією є не самоціллю, а, радше, інструментом для досягнення таких пріоритетних завдань, як контроль за озброєнням, а також збільшення впливу на Іран і Афганістан [2]. З ним погоджується і Г. Мерніков, який вважає, що Москва розглядається Вашингтоном скоріше і якості інструменту реалізації власних геополітичних та гео економічних проектів [7].

Втім, як відзначає більшість фахівців, політика «перезавантаження» не була успішною. Так, український історик В. Орлик наголошувала на вичерпаності політики «перезавантаження», яка на її думку була тимчасовим форматом взаємодії російської та

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Ковальова О. ДАВНЬОРУСЬКА ХРАМОВА АРХІТЕКТУРА І СИМВОЛІКА ПРАВОСЛАВНОГО ХРАМУ	3
Жарська О. ЛУННИЦІ З ФОНДІВ КУЛЬТУРНО-АРХЕОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ «ПЕРЕСОПНИЦЯ»: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СЕМАНТИКА ЇХ ПОХОДЖЕННЯ	5
Кузьма Т. ІСТОРИЧНІ ТРАДИЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ТА БЛАГОДІЙНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	8
Петрик В. ВІД ГОРОДА ДО МІСТА - ТРАНСФОРМАЦІЯ УРБАНІСТИЧНОЇ СТРУКТУРИ МІСТ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ (КОРОЛІВСТВА РУСИ) У XIII-XIV ст.	11
Блануца А. УКРАЇНСЬКІ КНЯЗІВСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКІ РОДИ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ «УКРАЇННИМИ» ПРИКОРДОННИМИ МІСТАМИ/ЗАМКАМИ У РАННІЙ НОВИЙ ЧАС	13
Альмес І. РУКОПИСНІ КНИГИ У КРЕХІВСЬКОМУ МОНАСТІРІ В XVII-XVIII ст. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНВЕНТАРНИХ ОПИСІВ)	16
Островська Ю. ЦЕРКОВНЕ БУДІВНИЦТВО ПІД ПАТРОНАТОМ ІВАНА СТЕПАНОВИЧА МАЗЕПИ	19
Синяк І. ПРИКОРДОННІ «ЛЮБ'ЯЗНОСТІ». ЕТЮДИ З ІСТОРІЇ ЗАПОРОЗЬКО-ПОЛЬСЬКИХ СТОСУНКІВ ДОБИ НОВОЇ СІЧІ (1734 – 1775) (ДЕКІЛЬКА ДОКУМЕНТІВ З ГОЛОВНОГО АРХІВУ ДАВНІХ АКТІВ У ВАРШАВІ)	20
Рудянин І. РОЗВИТОК ОСВІТИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ, ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА (1772-1914 рр.)	25
Шеретюк Р. ЕТНОКУЛЬТУРНА АСИМІЛЯЦІЯ НАСЕЛЕННЯ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ ЯК ОДИН ІЗ ПРОВІДНИХ НАПРЯМІВ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ (1825-1839 рр.)	27
Самчук Т. ВИКЛАДАННЯ ТАНЦІВ В УНІВЕРСИТЕТІ СВ. ВОЛОДИМИРА (1834-1859)	30
Парфенюк Л. ТАРАС ШЕВЧЕНКО ЯК ДОСЛІДНИК ПЕРЕСОПНИЦЬКОГО ЄВАНГЕЛІЯ	34
Стоколос Н. НИЩЕННЯ КУЛЬТУ СВЯТОГО ЙОСАФАТА НА ТЕРЕНАХ ХОЛМЩИНИ І ПІВДЕННОГО ПІДЛЯШШЯ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIX ст.): ЧИННИКИ, ОСНОВНІ ВІХИ, НАСЛІДКИ	36
Марек М. ЛЕМКІВЩИНА - ПРОБУДЖЕННЯ, КОНФЛІКТ, НЕВІДОМЕ МАЙБУТНЄ	38
Березняк Я. ДІЯЛЬНІСТЬ КІНСЬКИХ ЗЕМСЬКИХ ПУНКТІВ В ТАВРІЙСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ (КІНЕЦЬ XIX – ПОЧАТОК XX ст.)	40
Зюбровський А. ХЛІБНА ЛОПАТА, КОЦЮБА, ПОМЕЛО: ЇХ ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ОБРЯДОВІ ФУНКЦІЇ В НАРОДНІЙ КУЛЬТУРІ ПОВСЯКДЕННЯ УКРАЇНЦІВ КІНЦЯ XIX – СЕРЕДИНИ XX ст.	41
Брязкало Т. ПІДОПЛІЧКО ІВАН ГРИГОРОВИЧ (1905–1975): ЖИТТЯ ТА НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ (ДО 110-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)	43
Шавлинский Н. ПРЕДУСЛОВИЯ СОЗДАНИЯ БЕЛОРУССКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ В ОДЕССЕ И ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В КОНЦЕ 1917 - НАЧАЛЕ 1918 гг.	46
Левчук І. ВЕКТОРИ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД «ГРОМАДСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦЮЮЧИХ ЖІНОК»	47
Лебедюк Є. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЦЕРКОВНОГО УСТРОЮ ОРГАНІЗАЦІЇ ЄХСС	50
Безсмертний А. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ ІЗ УКРАЇНСЬКОЮ КООПЕРАЦІЄЮ У 1920-х-1930-х рр. XX ст.	52
Павлюк Я. ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ СТАТУС УКРАЇНЦІВ ПІСЛЯ 1921 р.	54

Гуменюк О. ЕВОЛЮЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА СРСР ПРО ШЛЮБ ТА СІМ'Ю: УКРАЇНСЬКА СКЛАДОВА	55
Білан С. РЕПРЕСІЇ СТАЛІНСЬКОГО РЕЖИМУ ПРОТИ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ	57
Каплюк О. ЗАКАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАННЯХ В СРСР В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	59
Карпуніна Т. АГІТАЦІЙНА ТА АНТИРЕЛІГІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ЗАВЕРШАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	62
Костишин Е. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УРСР НАПЕРЕДОДНІ ПЕРЕБУДОВИ	67
Галішевський В. ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ М. БРАЙЧЕВСЬКОГО У 1991 – 2001 рр.	70
Дубей В. ОСНОВНІ ВІХИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ (1991-2010 рр.)	73
Літвік Ю. ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОГО ПРАВОСЛАВ'Я: СПРОБА РЕЛІГІЄЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ	75
Яроцький П. ІНСТИТУАЛІЗАЦІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ КАТОЛИЦИЗМУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ	79
Гайдай О. ЗА КРОК ДО «ЛЕНІНОПАДУ»: ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ ДО КОМУНІСТИЧНИХ ПАМ'ЯТНИКІВ В 2013 р.	82
Пержун В. СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ: ФАКТОРИ ЗБЕРЕЖЕННЯ, АКТУАЛЬНІСТЬ ІСНУВАННЯ, СУЧАСНІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРЕВАГИ	86
Радецька А. PROCES ROZWOJU FEMINIZMU W NIEPODLEGLEJ UKRAINIE ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM SFERY AKTYWIZMU OBYWATELSKIEGO I ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO	88
Самотіс Я. АТРИБУТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ У ВЕСНЯНІЙ ОБРЯДОВІСТІ УКРАЇНЦІВ: СИМВОЛІЧНІ ФУНКЦІЇ ТА ЇХ ЛОКАЛЬНА СПЕЦИФІКА	89
Урбан М. KRZYTKA HEROICZNEGO OBRAZU STEPANA BANDERY WE WSPÓŁCZESNEJ PUBLICYSTYCE UKRAIŃSKIEJ	93
Мишков В. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЛОКРИНИЦЬКОЇ ІЄРАРХІЇ СТАРООБРЯДЦІВ В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	96
Шугасва Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ АНТИТРИНІТАРИЗМУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	97
Двойнінова О., Кушпетюк О. ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНЦІВ ПОРТУГАЛІЇ З МЕТОЮ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	99
Ворон Оксана ПРОПОВІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РКЦ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ «НОВОЇ СВАНГЕЛІЗАЦІЇ»	101
Докаш В. РЕЛІГІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН ТА ІНТЕГРАТОР УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	104
Рудик О. СУЧАСНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ УКРІПЛЕНИХ РАЙОНІВ УКРАЇНИ	107
ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС	
Пословська А. АРХЕОЛОГІЧНІ ДЖЕРЕЛА У ВИВЧЕННІ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА ВОЛИНИ ДАВНЬБОРУСЬКОГО ЧАСУ	110
Баланович В. СВИНЦЕВІ ПЛОМБИ ДОРОГОЧИНСЬКОГО ТИПУ З ПЕРЕСОПНИЦІ	112
Терський С. ЛІТОПИСНА ПЕРЕСОПНИЦЯ У СИСТЕМІ МІСТ СХІДНОЇ ВОЛИНИ ОРДИНСЬКОГО ПЕРІОДУ (середина XIII–XIV ст.)	116
Ващук Д. ДО ПИТАННЯ ВОЛОДІННЯ ЗАМКОМ РІВНЕ РОДИНОЮ ОСТРОЗЬКИХ У СЕРЕДИНІ XVI ст.	121

Серебрякова О. МАНТИЧНІ ДІЇ З КІЛКАМИ В ОБРЯДОВІЙ ПРАКТИЦІ ЖИТЕЛІВ ЧЕРКАЩИНИ	124
Кривенко А. АПОТРОПЕІЧНА СЕМАНТИКА ВОДОХРЕСНОЇ ОБРЯДОВОСТІ У ВОЛИНЯН (НА ОСНОВІ ПОЛЬОВИХ МАТЕРІАЛІВ З СОКАЛЬЩИНИ)	126
Мельничук Д. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ У ВОЛИНСЬКІЙ ЄПАРХІЇ (кінець XVIII-початок XX ст.)	128
Казначєєва Л. ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛИНСЬКИХ ГУБЕРНСЬКИХ ПРЕДВОДИТЕЛІВ ДВОРЯНСТВА	130
Трофімук-Кирилова Т. НАЙМ “ДОБРОВОЛЬЦІВ” ЯК СПОСІБ УХИЛЕННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ ГРОМАД ВІД ВИКОНАННЯ РЕКРУТСЬКОЇ ПОВИННОСТІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ)	135
Чибирак С. ПАВЛО ЧУБИНСЬКИЙ І ВОЛИНЬ: ДО 175-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ	138
Абрамчук О. СТАНОВЛЕННЯ ДУБЕНСЬКОГО ФОРТУ	140
Мосєвич Ю. ІСТОРИЧНІ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ВОЛИНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.	141
Поніманська Т., Доброчинська В. З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ (початок ХХ ст. – 1944 р.)	143
Федорчук С. ХМЕЛЯРСТВО НА ЗАХІДНІЙ ВОЛИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1921–1939 рр.)	148
Переходько Н. АПТЕЧНА МЕРЕЖА У ВОЛИНСЬКОМУ ВОЄВОДСТВІ (1921–1939 рр.): ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА ДІЯЛЬНІСТЬ	151
Іванов С. ОСВІТА НА ВОЛИНІ В РОКИ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 рр.)	154
Зек Б. УКРАЇНСЬКА ДОПОМІЖНА АДМІНІСТРАЦІЯ ЛУЦЬКА У РОКИ НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ	157
Іценко О. ТРАГІЧНА ЗАГИБЕЛЬ ЕКЗАРХА АВТОНОМНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ АЛЕКСІЯ (ГРОМАДСЬКОГО)	160
Савчук П. РОЛЬ ПРОПАГАНДИ У БІЛЬШОВИЗАЦІЇ МАС У 1943-1945 рр.	163
Зиль В. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ВИМІР БОРОТЬБИ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ З НАЦІОНАЛІСТИЧНИМ ПІДПІЛЛЯМ НА ВОЛИНІ (1944-1950-ті рр.)	166
Сорочинська Т. СКЛАДОВІ КОМПОНЕНТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ РІВНЕНЩИНИ ПОВОЄННОГО ПЕРІОДУ	168
Гілевич І. ОСНОВНІ ГОСПОДАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ ПОЛІЩУКІВ У НАУКОВИХ СТУДІЯХ ДРУГОЇ ПОЛОВИНІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.	170
Ларькіна Л. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДґРУНТЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ КОМІСІЯМИ СПРІЯННЯ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕЛІГІЙНІ КУЛЬТИ У 60-80-ті рр. ХХ ст.	173
Чура О. РЕЛІГІЙНИЙ РЕНЕСАНС У ЛЬВОВІ НАПРИКІНЦІ 80-х ПОЧАТКУ 90-х рр. ХХ ст. У РЕЦЕПЦІЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ВЛАДИ МІСТА	175
Чура В. ФІНАНСОВЕ СТАНОВИЩЕ РІВНЕНСЬКОГО ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ КПРС-КПУ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО РУХУ НАПРИКІНЦІ 80 – ПОЧАТКУ 90-Х рр. ХХ ст.	177
Біляковський П. ЗАМОЧУВАННЯ ХРЕСТІВ У РИТУАЛЬНИХ ПРАКТИКАХ ВИКЛИКАННЯ ДОЩУ (ЗА ПОЛЬОВИМИ МАТЕРІАЛАМИ З УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ)	180
Горошко Л. «ДОКИ ЩЕ НЕ РОЗСИПАЛАСЯ» (ОБРЯДОДІЇ З ВОДОЮ ПІД ЧАС НАРОДИН У ЧЕРКАСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ)	183
Немеєч В. ДЕРЕВЦЕ ЯК ПРЕДМЕТНО-СИМВОЛІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ВЕСІЛЬНОГО РИТУАЛУ: ВОЛИНСЬКО-ПОКУТСЬКІ ПАРАЛЕЛІ (НА МАТЕРІАЛАХ З РАДЕХІВСЬКОГО І БОГОРОДЧАНСЬКОГО РАЙОНІВ)	185

Булга І. ФОРМИ ПРАВОСЛАВНОЇ РЕЛІГІЙНОСТІ СУЧАСНОЇ ВОЛИНИ: СПРОБА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ	186
Грипич С. ІСТОРИЧНЕ КРАСЗНАВСТВО ЯК ОСНОВА СУЧАСНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)	189
ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: НАУКОВИЙ ДИСКУРС	
Патяка О. ШТАНДАРТИ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ: РИСИ ВОЄННО-САКРАЛЬНОГО ФЕНОМЕНУ	192
Тимчук І. ХРИСТІЯНІЗАЦІЯ ВЕЛИКОГО НОВГОРОДА	194
Сосновая Л. АЛЕНОРА АКВИТАНСЬКА - ВИДАТНА ЧИ ТИПОВА КОРОЛЕВА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ?	197
Лашта В. ЗАВОЮВАННЯ ЄВРОПЕЙЦІВ У ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ	198
Лашта І. КОЛОНІЗАЦІЯ ПІВДЕННОЇ І ЦЕНТРАЛЬНОЇ АМЕРИКИ В XV –XVII ст.	199
Петраускас Р. МЕЖДУ ВІЛЬНЮСОМ И КИЕВОМ: ЛИТОВСКИЕ ВЕЛЬМОЖИ ВО ГЛАВЕ КИЕВСКОГО ВОЕВОДСТВА В XV– НАЧАЛЕ XVI вв.	200
Самчук І. ДУХОВНО-СУСПІЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ СТАРООБРЯДНИЦТВА	204
Ціватий В. ДИПЛОМАТИЧНІ СИСТЕМИ ТА ІНСТИТУТИ ДИПЛОМАТІЇ ДОБИ РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ (XVI-XVIII ст.): ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	205
Константинов В. ОТНОШЕНИЯ МОЛДАВИИ И РЕЧИПОСПОЛИТЫ ВО ВРЕМЕНА ПЕРВОГО ГОСПОДАРСТВА ШТЕФАНА ТОМШЫ II (1611-1616)	208
Малов А. НЕВЕЛЬСКОЕ «СИДЕНИЕ» 1613–1619 гг.	210
Плюта Н. РОЗВИТОК КОЛОНІАЛЬНОЇ ІДЕЇ У ФРАНЦІЇ В НОВИЙ ЧАС	220
Зелена В. ЖІНОЧА ОСВІТА В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ: ІНІЦІАТИВА ДЕРЖАВИ ЧИ СУСПІЛЬСТВА?	223
Герштун А. ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ АНГЛО – БУРСЬКОЇ ВІЙНИ 1899-1902 рр.	225
Кондратюк М. Т. Г. МАСАРИК ЯК ВИРАЗНИК ІДЕОЛОГІЇ ЧЕСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО ВЗАЄМОВІДНОСИН ДЕРЖАВИ, ЦЕРКВИ ТА ШКОЛИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ НА ПОЧАТКУ ХХ ст.	228
Гнідик І. ПОЧАТКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЄПІСКОПА СОТЕРА ОРТИНСЬКОГО У США	230
Вавуліч В. РОСІЙСЬКО-СЕРБСЬКА ВІЙСЬКОВА СПІВПРАЦЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1914-1915 рр.)	233
Богалейша С. ПРОЕКТИ СОЗДАНИЯ БЕЛОРУССКО-ЛИТОВСКОГО ГОСУДАРСТВА ВО ВРЕМЯ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ	235
Кукса О. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА В БІЛОРУСІЇ ТА В УКРАЇНІ В 1917-1920 рр.	237
Глібіщук М. ВІДДІЛ ПРОПАГАНДИ ПРИ УРЯДІ А. ДЕНІКІНА	238
Карповець Ю. ПРОБЛЕМА ДИТИНСТВА І МАТЕРИНСТВА В БЛОКАДНОМУ ЛЕНІНГРАДІ	240
Ворон О. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	242
Віруцька С. ЯНОШ КАДАР І ЧЕХОСЛОВАЦЬКА КРИЗА 1968 РОКУ	245
Постоловський Р. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПЕРІОДУ «ПРАЗЬКОЇ ВЕСНИ» У ПОГЛЯДАХ ЧЕСТМІРА ЦІСАРЖА	247

Яковлєва Д. ХАРАКТЕР ТА ОСОБЛИВОСТІ ІСЛАМСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ІРАНІ 1978-1979 рр.	249
Покляцька В. ДРУГА ХОЛОДНА ВІЙНА: ЗАГОСТРЕННЯ РАДЯНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОТИСТОЯННЯ (1979-1985 рр.)	251
Пилипенко В. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ СРСР ЩОДО ІРАНУ В МЕЖАХ ІНІЦІАТИВ ООН, 1979 – 1989 рр.	254
Янчук О. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПОЛЬЩІ ЗА “КРУГЛИМ СТОЛОМ”. ДО 25-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ ОБ’ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ	256
Галушка-Адайкін А. КРИЗА РЕЖИМУ «НОВОГО ПОРЯДКУ» В РЕСПУБЛІЦІ ІНДОНЕЗІЯ	258
Грубінко А. ПЕРІОДИ І ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИКИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЩОДО СПІЛЬНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ І БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС (1990-2014 рр.)	261
Грицай С. ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ (1991 - 2011 рр.)	264
Андрощук І. ЧЕХІЯ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	267
Вавринюк А. DEMOGRAFIA WYBRANYCH PAŃSTW ŚWIATA JAKO INTERDYSCYPLINARNY OBSZAR BADAŃ	268

ПРОБЛЕМИ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ТА ІСТОРІОГРАФІЇ

Конопка В. ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА ХЛІБОРОБСЬКИХ МОТИВІВ У КАЛЕНДАРНІЙ ОБРЯДОВІСТІ УКРАЇНЦІВ	272
Хромова І. ЗНАКИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В НУМІЗМАТИЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ	275
Крайнік Ю. УНІВЕРСАЛИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО XVII ст.	278
Шамсутдинова-Лебедюк Т. СІМЕЙНО-ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ В ІСЛАМІ: АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ	280
Гончар О. ВПЛИВ МИКОЛИ КОСТОМАРОВА НА СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ ДМИТРА БАГАЛІЯ	283
Бойко Ю. ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПРАЦЬ ПРИСВЯЧЕНИХ ЖИТТЮ І ДІЯЛЬНОСТІ ЄВГЕНА ЧИКАЛЕНКА	285
Кравчук О. ПРОБЛЕМА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОБРАЗУ Г. РАСПУТІНА В ПОСТРАДЯНСЬКІЙ РОСІЙСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ	289
Михальчук Р. ГОЛОКОСТ НА ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНЩИНИ: ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ	291
Білоус Н. «ПАКТ МОЛОТОВА-РІББЕНТРОПА: ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ»	295
Сипко Б. ФРАНЦУЗЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО МУСУЛЬМАНСЬКУ СПІЛЬНОТУ П’ЯТОЇ РЕСПУБЛІКИ	296
Мартинчук І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	299
Корнієнко Н. УКРАЇНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРО ВПЛИВ «РОСІЙСЬКОГО ФАКТОРУ» НА ПОЛІТИКУ США ЩОДО УКРАЇНИ у 2009-2012 рр.	302

РЕЦЕНЗІЇ, АНОТАЦІЇ, ОГЛЯДИ

Давидюк Р. ОСТАРБАЙТЕРИ З РІВНЕНЩИНИ: МІЖ ДВОМА ТОТАЛІТАРНИМИ РЕЖИМАМИ	305
--	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	307
------------------------------------	-----

ЗМІСТ	309
--------------------	-----

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії

Наукові записки РДГУ

Випуск 25

Відповідальність за достовірність і точність наведених фактів,
цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей несуть
автори опублікованих матеріалів та їх наукові керівники.
Думки авторів статей з позицією редколегії можуть не співпадати.

Відповідальний за підготовку збірника до видання
Валерій Шеретюк

Комп'ютерна верстка
Вікторія Кравчук, Владислав Самсонюк

Обкладинка
Григорій Волохов

Підписано до друку 1.12.2014 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 65,1. Замовлення №164/1. Наклад 300

Видавець О. Зень
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія РВ № 26 від 6 квітня 2004 р.
вул. Кн. Романа, 9/24, м. Рівне, 33022;
0362-24-45-09; 068-025-067-4;
olegzen@ukr.net

Віддруковано засобами різнографічного друку
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Княгині Ольги, 8

Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 25. – Рівне: О. Зень, 2014. – 313 с.

ISBN 978-617-601-107-1